

De Bouwen in Drachten

Herstructurering van een vergrijzende wijk

In de wijk De Bouwen in Drachten is bijna de helft van de bevolking ouder dan 65. Momenteel wordt het gebied flink op de schop genomen. De veranderingen zijn van grote invloed op de leefbaarheid voor ouderen.

In de naoorlogse wijk De Bouwen is 47% van de 3300 bewoners ouder dan 65 jaar. De wijk is daarmee mogelijk een voorbeeld voor de ontwikkelingen die veel andere wijken in Noord-Nederland te wachten staan als de krimp en ontgroening doorzetten. De Bouwen wordt momenteel geherstructureerd.

Verouderd vastgoed

Een van de actiepunten van de gemeente Smaltingerland en de lokale woningcorporaties is het aanpakken van het verouderde vastgoed. Het grootste deel van de wijk dateert uit de jaren 50-70 en voldoet niet meer aan de huidige eisen. Meer dan de helft van de wijk wordt onder handen genomen. In sommige blokken is gekozen voor renovatie, op andere plekken voor sloop en nieuwbouw. De verschillende delen van de wijk hebben ieder een eigen karakter en problematiek, en vragen om specifieke oplossingen. Qua leefbaarheid scoort De Bouwen rond of net iets onder het gemiddelde in de gemeente.

Doel van de herstructurering is de leefbaarheid in de wijk te verhogen, met aandacht voor de fysieke en de sociale kwaliteit. Diverse fysieke ingrepen in de wijk zijn al gerealiseerd (kaart op pag. 8). Zo is de lokale groenvoorziening, het Reidingpark, heringericht en zijn de woningen op Klaverweide Noord fase 1 gerenoveerd. Ook kwam er een multifunctionele accommodatie met een basisschool, peuterspeelzaal, sporthal en een buurtrefpunt. Om de sociale veranderingen in de wijk te ondersteunen heeft de gemeente een sociaal plan opgesteld. Bewoners zijn hierbij

betrokken via huiskamergesprekken. Bewoners kunnen ook deelnemen aan werkgroepen die de plannen voor bepaalde locaties bespreken en aanpassingen voordragen. Verder organiseren de woningbouwcorporaties informatieavonden voor hun huurders en zijn de ontwikkelingen van de wijk te volgen via een website en een nieuwsbrief.

Ouderenbelangen

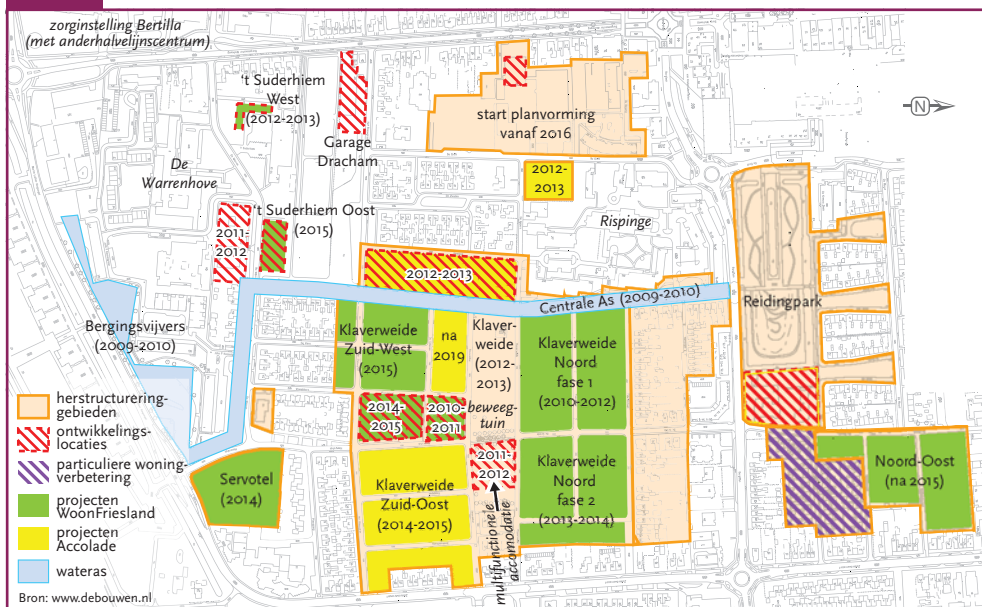
Bij de herstructurering wordt specifiek aandacht besteed aan de oudere bewoners in de wijk.

Naast de multifunctionele accommodatie is op de Klaverweide een beweegtuin voor ouderen aangelegd, met sporttoestellen speciaal voor ouderen en bankjes om uit te rusten. Op de plek van een voormalige garage is een appartementencomplex neergezet waar veel ouderen uit de wijk naartoe zijn verhuisd – de woningen zijn overigens niet speciaal voor deze groep ingericht. Ten slotte is in de zorginstelling Bertilla van ZuidOostZorg een centrum voor anderhalvelijnszorg gekomen. Hier werken diverse partijen samen op het gebied van zorg, welzijn, onderzoek en behandeling. Ouderen uit de wijk kunnen hier terecht voor specialistische medische kennis waardoor ze minder vaak een bezoek aan het ziekenhuis hoeven te brengen. Ze krijgen er ook informatie over allerlei praktische zaken en dat versterkt de zelfredzaamheid thuis. Naast medische voorzieningen bevat het centrum ook een reeks algemene voorzieningen zoals een supermarkt, cursuszaal, restaurant en kapper. Door die combinatie wordt de zorg laagdrempelig. Er is van alles te doen en volop gelegenheid om anderen te ontmoeten. De komst van het anderhalvelijnscentrum past in het nationale ouderenbeleid, waarin wonen en zorg gescheiden worden. De cliënt betaalt zelf voor het wonen via huur of koop. De zorg wordt betaald vanuit de Zorgverzekeringswet, Wmo, AWBZ en eventueel eigen middelen van de ouderen. Andere zorginstellingen in de wijk (Zuid-

De beweegtuin met toestellen voor oudere wijkbewoners, geopend in oktober 2012. De voorziening is betaald uit het Wmo-potje van de gemeente.

Wijkvernieuwing in De Bouwen, Drachten

OostZorg Rispinge en De Warrenhove) volgen de ontwikkelingen op de voet. Moeten zij zich in de nabije toekomst gaan richten op ouderen met een hoge zorgindicatie (zorgzwaartepakket) of hun huidige cliënten behouden en huisvesting blijven aanbieden?

De onzekerheid van Rispinge (in 1957 het eerste bejaardencentrum in Drachten) laat zien dat het beleid gericht op scheiding van wonen en zorg mogelijk ook ruimtelijke effecten heeft. Hoe kunnen ouderen zo lang mogelijk thuis blijven wonen en welk type woning is daarvoor het meest geschikt? Uit onderzoeken blijkt dat een grote groep ouderen het liefst thuis blijft wonen (zie ook de bijdrage van Beenes en Kompaan hiernaast). Met het grote zorgaanbod en een aantal vernieuwde zorgconcepten, zoals de beweegtuin en het anderhalveijnscentrum, leent De Bouwen zich daar heel goed voor. Ook de ligging nabij het centrum van Drachten is gunstig. Daar vinden de bewoners diensten en voorzieningen die niet in de wijk worden aangeboden.

Tekortkomingen

Wat opvalt aan de herstructurering in De Bouwen is de beperkte aandacht voor de zorginstellingen. Zo verdwijnen er met de sloop van het Servotel 110 serviceappartementen en 40 verzorgingshuisappartementen uit de wijk. Het is nog onduidelijk wat hiervoor terugkomt. Hoewel ZuidOostZorg nauw verbonden is met de beide woningbouwcorporaties, Accolade en WoonFriesland, en de gemeente Smallingerland werkt aan een zorgbeleid, is er binnen het herstructureringsbeleid

geen specifieke aandacht voor de ontwikkelingen in de zorg.

Ook is er geen overeenstemming over levensloopbestendig bouwen in de wijk: het realiseren van woningen die eenvoudig aangepast kunnen worden aan de veranderende woonwens naar mate bewoners ouder worden. Denk aan een badkamer en/of slaapkamer op de begane grond. De gemeente heeft levensloopbestendig bouwen omarmd, maar de woningcorporaties (nog) niet. Zij streven naar woningen die vijftig jaar meekunnen en in die periode een doorstroom aan bewoners hebben. Het aanbieden van levensloopbestendige woningen heeft op dit moment niet hun voorkeur. De corporaties betwijfelen of er wel vraag naar is. Ouderen blijven langer vitaal, dus misschien zijn kleine aanpassingen al voldoende. Het wachten is dus op een volgende voorbeeldwijk waar het concept van levensloopbestendig bouwen wel wordt omarmd. •

Bronnen

- De Bouwen 2012. www.debouwen.nl (voor het laatste geraadpleegd op 21 januari 2013).
- Hart, J. de (red.) 2002. *Zekere banden. Sociale cohesie, leefbaarheid en veiligheid*. Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag.
- Hortulanus, R.P. & J.E.M. Machiels (red.) 2001. *Op het snijvlak van de fysieke en sociale leefomgeving. Het sociale debat*. Elsevier, Den Haag.
- Gemeente Smallingerland 2012. Korte analyse De Bouwen. Geen officiële publicatie.